Työ-ja elinkeinoministeriö
HN Virve Haapajärvi

Lausunto
VN/2983/2020
8.12.2020

Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta, HE 210/2020 vp

Yhteenveto esityksestä

Eduskunnalle on 5.11.2020 annettu hallituksen esitys, jossa esitetään lukuisia muutoksia kilpailulakiin. Kilpailulakiin on esitetty tehtäväksi pääasiassa kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovaltuuksia koskevan EU direktiivin vaatimat muutokset[1]. Direktiivin määräykset ovat pääosin luonteeltaan vähimmäisharmonisoivia ja jäsenvaltiot voivat antaa vähimmäisedellytyksiä tiukempaa sääntelyä. Poikkeuksena vähimmäisharmonisoinnista ovat täysharmonisoivat leniencyä salaisten kartellien tapauksissa koskevat määräykset. Direktiivi jättää useiden kokonaisuuksien aineellisen sisällön osalta joko vähän tai ei juuri lainkaan kansallista liikkumavaraa.

Direktiivin perusteella tehtävät muutokset vahvistaisivat muun muassa kilpailunrajoitusten tutkinta-, päätöksenteko- ja sanktiointivaltuuksia. Muutoksia esitetään muun muassa kilpailunrajoituksen perusteella määrättäviä korjaustoimenpiteitä, seuraamusmaksuja ja uhkasakkoja sekä seuraamusmaksuista vapauttamista ja seuraamusmaksun alentamista koskeviin säännöksiin (ns. leniency –säännökset). Uutta olisivat esimerkiksi yhteenliittymälle määrättävien seuraamusmaksujen määrän arviointia ja niiden perintää koskevien säännösten muutokset sekä tiukoin edellytyksin määrättävät rakenteelliset korjaustoimenpiteet. Seuraamusmaksut ja uhkasakot voisivat kohdistua vain elinkeinonharjoittajiin tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymiin.

Muutokset koskisivat myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston tiedonsaantia koskevia valtuuksia. Lisäksi EU:n kansallisten kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö tiivistyisi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi kansalliseen tarpeeseen perustuvia seuraamusmaksujen määrän arviointia koskevia muutoksia.

Direktiivi ja sen kansallinen täytäntöönpano vahvistaa ja yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten valmiuksia panna EU:n kilpailusäännöt täytäntöön. Direktiivin täytäntöönpano

[1] Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, EU 2019/1.

lisää Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltuuksia ja laajentaa viraston ja tuomioistuinten seuraamusmaksuihin ja uhkasakkoihin liittyviä toimivaltuuksia. Esitys tehostaa kilpailunrajoitussääntöjen valvontaa ja turvaa siten osaltaan markkinoiden kilpailullisuutta.

Yritysten oikeussuojaa on huomioitu esityksessä direktiivin sallimissa rajoissa. Oikeussuojaa ja hyvän hallinnon takeita on huomioitu muun muassa esittämällä mahdollisimman selkeitä, ennustettavia ja oikeasuhtaisia säännöksiä, lisäämällä asianosaisten oikeuksia tulla kuulluksi ennen Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätöstä, esittämällä valitusoikeuksia viraston päätöksistä ja esittämällä, että seuraamusmaksuja ja rakenteellisia korjaustoimenpiteitä voisi panna täytäntöön vasta lainvoimaisina.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 4.2.2021. Siirtymäsäännöksessä esitetään muun muassa, että rakenteellisia korjaustoimenpiteitä koskevaa 9 a §:ä, seuraamusmaksua koskevia 13, 13 a–13 f §:ä sekä yhteenliittymälle määrätyn seuraamusmaksun perintää koskeva 47 a §:ää sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen toteutettuihin tai jatkettuihin kilpailunrajoituksiin. Seuraamusmaksuesityksen tekeminen menettelysääntöjen rikkomista koskevan 37 a §:n perusteella olisi mahdollista vain tilanteissa, joissa rikkominen on tapahtunut kokonaisuudessaan lain voimaantulon jälkeen.

Työ- ja elinkeinoministeriössä laaditun esityksen taustalla on työryhmätyötä. Esityksen valmistelussa on tehty yhteistyötä erityisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa, mutta myös mm. oikeusministeriön ja oikeusrekisterikeskuksen kanssa.

Keskeiset muutosesitykset

Esitettävät muutokset kohdistuvat muun muassa Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuulemisia, tietopyyntöjä ja tarkastusvaltuuksia, kilpailunrajoituksen toteamista ja lopetettavaksi määräämistä, kilpailunrajoituksen perusteella määrättäviä korjaustoimenpiteitä, kilpailulain nojalla määrättäviä seuraamusmaksuja ja asetettavia uhkasakkoja sekä seuraamusmaksusta vapauttamista ja seuraamusmaksun alentamista koskeviin säännöksiin. Myös yhteenliittymien seuraamusmaksun määrän arviointi muuttuisi esityksen johdosta ja direktiiviin perustuen yhteenliittymän jäsenet voisivat tiettyjen edellytysten täyttyessä olla velvollisia maksamaan yhteenliittymälle määrättyä seuraamusmaksua, jos yhteenliittymä ei pystyisi sitä maksamaan. Lisäksi EU:n kansallisten kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö tiivistyisi entisestään ja säännöt mahdollistaisivat muun muassa jäsenvaltioiden rajat ylittävät sakko- ja uhkasakkopäätösten tiedoksiannot ja täytäntöönpanot sekä toisen jäsenvaltion pyynnöstä tehtävät tarkastukset. Myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta esittää markkinaoikeudelle rakenteellisten korjaustoimenpiteiden määräämistä olisi uusi.

Esitettyjä kilpailulain muutoksia esitellään jäljempänä pääosin pykälänumeroinnin mukaisessa järjestyksessä.

<u>Rakenteelliset korjaustoimenpiteet, 9 a §</u>

Direktiiviin perustuvilla rakenteellisilla korjaustoimenpiteillä pyrittäisiin palauttamaan tai säilyttämään markkinoiden kilpailulliset olosuhteet. Rakenteellisia korjaustoimenpiteitä ei voida luetella tyhjentävästi, mutta pykälässä mainittaisiin esimerkkinä luopuminen liiketoimintayksiköstä tai osuudesta kilpailijan osakepääomasta. Säännöksen sisällön ja edellytysten osalta direktiivin 10 artikla ei jätä juurikaan kansallista liikkumavaraa, mutta määräämisprosessin osalta liikkumavaraa on jossain määrin.

Rakenteellisten korjaustoimenpiteiden edellytyksenä olisivat:

- oikeasuhteisuus ja välttämättömyys.
- toimintaa koskeva korjaustoimenpide ei olisi riittävä tai kun toimintaa koskeva korjaustoimenpide olisi yritykselle raskaampi.
- ei saa johtaa elinkeinonharjoittajan jäljelle jäävän taloudellisen toiminnan toimintaedellytysten menettämiseen.

Rakenteellisen korjaustoimenpiteen määräisi markkinaoikeus Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksen perusteella. Ennen esityksen tekemistä virasto kuulisi esityksen kohteena olevaa elinkeinonharjoittajaa. Markkinaoikeuden päätöksestä olisi suora valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja rakenteellinen korjaustoimenpide olisi pantavissa täytäntöön vasta lainvoimaisena.

Tiukoin edellytyksin määrättävä ns. rakenteellinen korjaustoimenpide olisi merkittävä toimivaltuus, mutta tulisi todennäköisesti äärimmäisen harvoin sovellettavaksi. Rakenteelliset korjaustoimenpiteet kuuluvat jo nykyisin komission keinovalikoimaan, vaikka niitä ei ole käytännössä käytetty. Ne olisivat voineet tulla jo sovellettavaksi myös Suomessa toimiviin yrityksiin.

Seuraamusmaksun määrän arviointi, 13, 13 a -13 f §

Direktiiviin suoraan liittymättömät seuraamusmaksujen määrän tarkentuneet arviointiperusteet lisäisivät Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämien seuraamusmaksujen ennustettavuutta. Seuraamusmaksun määrän arviointisäännöt tulisivat myös tarkemmiksi ja lähemmäksi komission laskentatapaa. Vaikka esitetyt pykälät 13 – 13 f eivät perustuisi pääosaltaan direktiivin edellytyksiin, seuraamusmaksujen enimmäismäärän 10 prosentin leikkuri ja yhteenliittymän jäsenten liikevaihdon huomioiminen perustuisivat direktiiviin. Tähän asti seuraamusmaksun määrän arvioinnista on säädetty vain, että se perustuu kokonaisarviointiin, jossa huomioidaan rikkomuksen laatu, laajuus, moitittavuus ja kesto.

Seuraamusmaksujen ennustettavuus lisääntyisi todennäköisesti jossain määrin myös tuomioistuinten määräämissä seuraamusmaksuissa, vaikka ne eivät soveltaisikaan lain perusteella kaikkia samoja arvioinnin reunaehtoja. Lain mukaan vain Kilpailu- ja kuluttajavirasto soveltaisi esitystä tehdessään kaikkia yksityiskohtaisia säännöksiä. Markkinaoikeus ja korkein hallinto-oikeus ottaisivat määrän kokonaisarviossa huomioon laissa nimenomaisesti todetulla tavalla raskauttavat ja lieventävät tekijät sekä elinkeinonharjoittajan maksukyvyttömyyteen liittyvät alentamisperusteet.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämä seuraamusmaksu koostuisi perusmäärästä ja siihen tehtävistä mukautuksista. Perusmäärä määritettäisiin rikkomuksen perusteella. Rikkomuksen keston vaikutus sekä perusmäärän mukautukset arvioitaisiin rikkomukseen osallisen oman menettelyn perusteella. Rikkomuksen osallisen osalta esim. lieventävät tekijät tai maksukyvyttömyys olisi selkeämmin huomioitavissa.

Esitetyn 13 b §:n mukainen perusmäärä sisältäisi osuuden, joka olisi enintään 30 % rikkomukseen liittyvien hyödykkeiden myyntiliikevaihdosta. Kokonaisarvioinnilla arvioitaisiin se, kuinka suuri osuus huomioitaisiin (0-30 %). Vakavien kilpailunrajoitusten osalta huomioitaisiin yleensä yli 15 prosentin osuus liikevaihdosta. Esitetyn rikkomuksen keston vaikutusta koskevan 13 c §:n mukaan 13 b §:n nojalla määritetty perusmäärä kerrottaisiin rikkomusvuosien määrällä. Esitetyn 13 d §:n perusteella vakavien rikkomusten tilanteissa lisättäisiin rikkomuksen kestosta riippumatta riittävän ennalta ehkäisevän vaikutuksen aikaansaamiseksi 13 b ja 13 c §:n mukaisesti arvioituun määrään 15–25 % 13 b §:n 1 momentissa tarkoitetusta liikevaihdosta. Esitetty 13 e § sisältäisi tyhjentävän listan raskauttavista tekijöistä ja ei tyhjentävän listan lieventävistä tekijöistä. Esitetyssä 13 f §:ssä säädettäisiin elinkeinonharjoittajan maksukyvyn huomioimisesta tiukkojen soveltamisedellytysten täyttyessä.

Yhteenliittymien seuraamusmaksut, 13 a ja b §, 47 a §

Esityksessä esitetään direktiiviin perustuen muutoksia yhteenliittymien seuraamusmaksujen arviointiin ja perintään. Direktiivin yhteenliittymiä – kuten toimialayhdistyksiä – koskeva sääntely jättää vain hyvin vähän kansallista liikkumavaraa sen täytäntöönpanossa. Kilpailurikkomuksia tehneiden yhteenliittymien ja niiden jäsenyritysten kannalta sanktiointijärjestelmä kiristyy ja kilpailuvalvonnan kannalta se tehostuu.

Yhteenliittymän jäsenten liikevaihtoa huomioidaan direktiivin 14 artiklan mukaisesti arvioitaessa yhteenliittymälle määrättävää seuraamusmaksua ja sen enimmäismäärää (13 a ja b §). Huomioon otetaan liikevaihto niiltä yhteenliittymän jäsenyrityksiltä, jotka toimivat markkinoilla, joihin yhteenliittymän rikkomus on vaikuttanut. Direktiivin säännöksen taustalla on ajatus, että sakot tai seuraamusmaksut jäävät muuten pieniksi, jos yhteenliittymä – esim. toimialayhdistys – ei itse

harjoita taloudellista toimintaa. Samalla esitetään säädettäväksi, että jos seuraamusmaksua esitetään sekä jäsenyrityksille että yhteenliittymälle, samaa liikevaihtoa ei huomioitaisi kahdesti.

Lisäksi esitetään direktiivin 14 artiklaan perustuen, että yhteenliittymälle määrättyä seuraamusmaksua voitaisiin tietyin edellytyksin periä yhteenliittymän jäsenyrityksiltä, jos yhteenliittymä ei sitä pysty maksamaan (47 a §). Direktiivin säännöksen taustalla on se, että hyöty yhteenliittymän kilpailunrajoituksesta kohdistuu usein yhteenliittymän jäsenyrityksiin.

Jäsenyrityksiltä periminen tapahtuisi 47 a §:ssä esitetyn direktiiviin perustuvan portaittaisen järjestelmän mukaisesti, jossa perintä voitaisiin kohdistaa ensimmäisessä vaiheessa yhteenliittymän jäsenyrityksiin, jotka ovat olleet edustettuina yhteenliittymän päätöksentekoelimessä. Jäsenyritys välttyisi yhteenliittymälle määrätyn seuraamusmaksun maksamiselta, jos se osoittaisi, että se on jättänyt noudattamatta rikkomista koskevaa yhteenliittymän päätöstä ja olleensa joko tietämätön kyseisestä päätöksestä tai aktiivisesti vetäytyneensä siitä. Perimisen edellytyksenä ei ole, että jäsenyritys itse olisi syyllistynyt kilpailunrajoitukseen. Jäseniltä perimisen osalta säädettäisiin direktiivin mahdollistamien edellä mainittujen vastuusta vapautumisen edellytysten lisäksi, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston perimistä koskevan päätöksen laatimisen yhteydessä jäseniä kuultaisiin, viraston päätöksestä olisi valitusoikeus markkinaoikeudelle ja viraston päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen vasta lainvoimaisena.

Leniency, 14 – 17 b §:t

Leniency-ohjelmat ovat keskeinen väline salaisten kartellien havaitsemiseksi. Tällä hetkellä jäsenvaltioissa sovellettavien leniency-ohjelmien välillä on kuitenkin eroja, jotka aiheuttavat rikkomiseen syyllistyneille yrityksille epävarmuutta leniencyn saamisen edellytyksistä eri jäsenvaltioissa. Tällainen epävarmuus voi heikentää kannustimia hakea leniencyä ja siten salaisia kartelleja voi paljastua vähemmän. Leniencyllä tarkoitetaan direktiivissä sekä sakoista vapauttamista että sakkojen lieventämistä. Direktiivin artikloissa 17-23 oleva leniency –sääntely on täysharmonisoivaa. Direktiivin leniency -sääntely koskee vain salaisia kartelleja eikä siten esimerkiksi määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä.

Leniencystä säädetään direktiivissä kilpailulakia yksityiskohtaisemmin, vaikka pääperiaatteet ja pääasialliset toimintatavat säilyvätkin ennallaan. Muun muassa sakoista vapauttamista koskevien hakemusten yhteydessä annettavista merkinnöistä (marker) ja lyhennetyistä hakemuksista edellytetään säädettäväksi voimassa olevaa sääntelyä yksityiskohtaisemmin. Lyhennetyt hakemukset ja merkintähakemukset turvaavat hakijan etusijaa suhteessa muihin hakijoihin. Direktiivin perusteella esitetään muutettavaksi kilpailulain 14 -17 §:ää ja lisättäväksi uudet 17 a ja 17 b §.

Seuraamusmaksun vanhentuminen, 19 §

Seuraamusmaksun vanhentumista koskevaa 19 §:ää esitetään muutettavaksi muun muassa direktiivin vanhentumista koskevan 29 artiklan perusteella. Pykälässä esitetään säädettäväksi, että komission ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen tutkintatoimenpiteet kilpailunrajoitusten selvittämisessä keskeyttäisivät vanhentumisajan kulumisen tutkinnan vireilläolon ajaksi. Voimassa olevassa sääntelyssä oleva ehdoton kymmenen vuoden aikaraja seuraamusmaksun määräämiselle ei kuitenkaan muuttuisi.

Lisäksi pykälään esitetään lisättäväksi vanhentumisaika menettelysääntöjen rikkomista koskevien seuraamusmaksuesitysten osalta. Kansallisen harkinnan perusteella esitetään, että seuraamusmaksua ei saisi määrätä, jos esitystä ei ole tehty kahden vuoden kuluessa siitä kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto sai tiedon rikkomisesta. Seuraamusmaksua ei saisi kuitenkaan määrätä, jos esitystä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa rikkomisesta.

Esitettyjä muutoksia 19 §:ään sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen Kilpailu- ja kuluttajavirastossa vireille tulleisiin asioihin.

Menettelysääntöjen rikkomisesta määrättävä seuraamusmaksu, 37 a §

Direktiivin 13 artiklan perusteella esitetään, että yritykselle voitaisiin määrätä seuraamusmaksu kilpailunrajoituksen lisäksi myös eräiden menettelyä koskevien säännösten rikkomisen ja tiettyjen päätösten noudattamatta jättämisen perusteella. Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, menettelysääntöjen rikkomisesta tahallaan tai tuottamuksesta. Tällaisia olisivat mm.

- vastustaa tarkastusta tai murtaa sinetin
- jättää oikaisematta, täydentämättä tai antamatta tarkastuksella pyydettyä selvitystä,
- antaa virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja vastatessaan selvityspyyntöön tai ei anna selvitystä tai tietoa määräajassa.
- Yrityksen edustaja ei saavu kuulemiseen
- Ei noudata kieltopäätöstä, käyttäytymiseen liittyviä korjaustoimenpiteitä, rakenteellisia korjaustoimenpiteitä, sitoumuspäätöstä tai väliaikaismääräystä

Direktiivin mukaan seuraamusmaksu on määritettävä suhteessa maailmanlaajuiseen kokonaisliikevaihtoon, mutta tarkemmat määrän arviointiin liittyvät säännöt direktiivi jättää kansallisesti päätettäväksi. Esityksen mukaan menettelysääntöjen rikkomisesta määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään yksi prosentti elinkeinonharjoittajan kokonaisliikevaihdosta esityksen tekemistä edeltävä tilikautena, kun se kilpailunrajoituskieltojen rikkomisen tapauksessa on enintään 10 prosenttia. Menettelysäännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun suuruus perustuisi esityksen mukaan kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon rikkomisen laatu ja laajuus sekä moitittavuuden aste. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi harkintavalta seuraamusmaksuesityksen tekemisen osalta. Virasto ei voisi tehdä seuraamusmaksuesitystä, jos rikkomusta on pidettävä merkitykseltään vähäisenä tai seuraamusmaksun määräämistä muutoin perusteettomana.

Pykälässä esitetään direktiiviin perustuen, että seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös elinkeinonharjoittajalle tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle, jolle rikkomukseen osallistunut elinkeinotoiminta on siirtynyt yritysjärjestelyn seurauksena. Direktiivin mukaan yrityksen käsitettä sovelletaan sakkojen määräämiseksi emoyhtiöille ja yritysten oikeudellisille ja taloudellisille seuraajille. Tarkoituksena olisi varmistaa, ettei seuraamusmaksua olisi mahdollista välttää rikkomuksen jälkeisen yritysjärjestelyn avulla.

Ennen seuraamusmaksuesityksen tekemistä Kilpailu- ja kuluttajavirasto varaisi mahdollisen esityksen kohteelle mahdollisuuden tulla kuulluksi. Seuraamusmaksun määräisi markkinaoikeus Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä. Seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen lainvoimaisena.

Tiedonsaanti ja kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö, 33-37 § ja 44, 44 a – 44 d §

Kilpailulaissa ei ole ollut direktiivin kilpailuviranomaisten keskinäistä avunantoa koskevissa artikloissa 25–28 tarkoitettua sääntelyä. Säännöt mahdollistaisivat muun muassa jäsenvaltioiden rajat ylittävät sakko- ja uhkasakkopäätösten tiedoksiannot ja täytäntöönpanot sekä toisen jäsenvaltion pyynnöstä tehtävät tarkastukset. Säännöt ehdotetaan lisättäväksi kilpailulakiin uutena jäsenvaltioiden rajat ylittävää tiedoksiantoa ja täytäntöönpanoa koskevana 5 a lukuna, johon sisältyisivät 44 ja 44 a–44 d §:t. Pykälissä säädettäisiin rajat ylittävän tiedoksiannon ja täytäntöönpanon edellytyksistä ja menettelyistä sekä näitä koskevista mahdollisista riidoista. Esitetyssä 44 §:ssä säädettäisiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston velvollisuudesta toteuttaa toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä tiedoksiantoja pyynnön täyttäessä edellytykset. Vastaavasti säädettäisiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeudesta tehdä tiedoksiantopyyntö toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle. Esitetyssä 44 a §:ssä säädettäisiin jäsenvaltioiden yhteistyöstä lainvoimaisten seuraamusmaksujen, sakkojen ja uhkasakkojen täytäntöönpanossa. Pykälässä 44 a ja 44 b säädettäisiin edellytyksistä, joiden täyttyessä täytäntöönpanopyyntö on hyväksyttävä ja edellytyksistä, joiden täyttyessä Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi hyväksyä täytäntöönpanopyynnön. Vastaavasti Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi oikeus tehdä täytäntöönpanopyyntö toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle.

Direktiivin edellyttämät toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisten puolesta ja sen lukuun suoritettavien tutkintatoimien mahdollistamista ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamiehen

osallistumisen mahdollistamista koskevat muutokset ehdotetaan tehtäväksi kyseisiä toimivaltuuksia koskeviin kilpailulain 33–37 §:ään sekä tietojenvaihtoa koske-vaan 40 §:ään. Artiklan 24 perusteella 37 §:ään esitetyt muutokset mahdollistaisivat toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen puolesta ja sen lukuun toimitettavien tarkastusten suorittamisen sekä toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisten virkamiesten tai heidän valtuuttamiensa henkilöiden osallistumisen tarkastusten toimittamiseen.

Direktiivin tietopyyntöjä koskevan 8 artiklan perusteella kilpailulain tietojenantovelvollisuutta koskevaa 33 §:ää esitetään muutettavaksi mm. siten, että myös luonnolliset henkilöt ovat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston pyynnöstä antamaan virastolle tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen kilpailunrajoituksen selvittämiseksi. Lisäksi 33 §:n tietojenantovelvollisuuden esitetään koskevan myös menettelysääntöjen rikkomisen selvittämistä ja virasto voisi esittää tietopyyntöjä myös toisen jäsenmaan kilpailuviranomaisen pyynnöstä.

Direktiivin kuulemisia koskevan 9 artiklan perusteella kilpailulain 34 §:ä esitetään muutettavaksi siten, että Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi oikeus kutsua kuultavaksi luonnollinen henkilö, jolla voi olla hallussaan kilpailunrajoituksen selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Kilpailulain 34 §:n muutos mahdollistaisi myös kuultavaksi kutsumisen toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä.

Tutkinnan kohteen oikeus saada tietoja ja tietojen käyttörajoitukset, 38 a §

Direktiivin 31 artiklan täyttämiseksi kilpailulakiin esitetään lisättäväksi uusi 38 a §, joka koskisi tutkinnan kohteen oikeutta saada tieto eräistä asiakirjoista ja tietojen käyttörajoituksia. Pykälän mukaan ainoastaan tutkinnan kohteella olisi puolustautumisoikeuksiensa käyttämiseksi oikeus saada tieto seuraamusmaksusta vapautumiseksi tai seuraamusmaksun alentamiseksi toimitetun yrityslausunnon sisällöstä. Pykälässä säädettäisiin myös oikeudesta hyödyntää näitä tietoja puolustautumisoikeuksien käyttämiseksi tuomioistuimissa. Pykälässä säädettäisiin niin ikään, ettei tutkinnan kohde saisi hyödyntää tuomioistuimissa todisteena Kilpailu- ja kuluttajavirastolle selvitysten aikana kertyneitä tietoja, kuten vastauksia tietopyyntöihin, ennen kuin virasto on päättänyt menettelynsä. Pykälässä säädettäisiin myös edellytyksistä jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten väliselle yrityslausuntojen vaihdolle.

Väliaikaismääräykset, 45 §

Esityksen johdosta Kilpailu- ja kuluttajaviraston väliaikaismääräyksen antaminen helpottuisi jossain määrin. Esityksen mukaan väliaikaismääräys voitaisiin antaa määräajaksi taikka siten, että se on voimassa pääasiaratkaisuun tai esityksentekoon asti. Lisäksi säädettäisiin, että virastolla olisi velvollisuus kumota väliaikaismääräys heti kun sille ei enää ole perusteita.
Direktiivin 11 artiklaan pohjautuva valitusmahdollisuus päätöksestä ja valituksen käsittely kiireellisenä markkinaoikeudessa olisi uutta. Viraston väliaikaismääräystä olisi valituksesta huolimatta noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.